

Utbildningsinspektion i grundskolorna Allerums, Kattarps och Rögle skolor

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Allerums skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	103
Förskoleverksamhet	56
Skolbarnsomsorg	37
Förskoleklass	10
Kattarps skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	104
Förskoleverksamhet	51
Skolbarnsomsorg	21
Förskoleklass	7
Rögge skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	59
Förskoleverksamhet	27
Skolbarnsomsorg	19
Förskoleklass	9

Allerum, Kattarp och Rögge är tre byar i Helsingborgs nordvästra hörn. I varje by finns en skola som omfattar F – årskurs 6 samt förskola och skolbarnsomsorg. Tillsammans utgör de olika verksamheterna Allerum, Kattarp och Rögge ett gemensamt rektorsområde. Området har en gemensam ledningsgrupp med representanter från både förskola och skola från alla tre byarna. Verksamheterna är organiserade i arbetslag och arbetar mycket självständigt.

Allerums skola är en av Helsingborgs äldsta skolor och skolan väntar på beslut om renovering. Under våren 2004 påbörjas nybyggnad av idrottslokal. Skolbyggnaden är inte ursprungligen byggd för nuvarande användning och många ombyggnader har skett under åren. När inspektionsbesöket genomfördes pågick diskussioner med Arbetsmiljöverket om brister som behöver avhjälpas. Fritidshemmet är integrerat i skolan och i nära anslutning till skolbyggnaden ligger förskolan. Under läsåret arbetar 5-årsgruppen delvis i gemensamma lokaler med förskoleklassen. Skolan är läsåret 2003/04 organiserad i förskoleklass, två åldersblandade grupper årskurs 1-3, samt årskurs 4, 5 och 6.

Kattarps skola byggdes 1907 men totalrenoverades under läsåret 2002/03. Undervisningen bedrevs då i Maria Parks skollokaler dit eleverna bussades. Förskoleklassen och fritidsverksamheten fanns dock kvar i Kattarp under denna tid. Inför läsåret 2003/04 flyttade man tillbaka till funktionella lokaler med stora möjligheter till flexibelt användande. Fritidshemmet har också nya egna lokaler i anslutning till lokaler för idrott och hälsa samt slöjdundervisning. Förskola ligger ett hundratal meter från skolan. Skolan är läsåret 2003/04 organiserad i två grupper F-årskurs 2, en grupp i vardera årskurserna 3 och 4 samt en grupp med årskurserna 5-6. I skolans lokaler vistas också några timmar/dag en 5-årsgrupp, "Spanarna".

Röggle skola är byggd på 1950-talet och förskolan, fritidshemmet och skolan ligger under samma tak. Fritidshemmets lokal utnyttjas av förskoleklassen under förmiddagen. Nästan alla barn kommer åkande till Röggle skola. För slöjdundervisning bussas eleverna till Kattarps skola. Skolan är läsåret 2003/04 organiserad i en grupp för F-årskurs 2, en grupp vardera för årskurserna 3-4 och 5-6.

För språkvalet, som startar i årskurs 6 för hela rektorsområdet, är undervisningen förlagd till Norrlyckeskolan dit eleverna bussas. Norrlyckeskolan är en årskurs 6-9-skola och områdets närområdesskola. I likhet med övriga grundskolor i Helsingborgs kommun deltar Allerums, Kattarps och Röggle skolor i Försöksverksamhet med utbildning utan nationell timplan i grundskolan.

Genomförandet av inspektionen i rektorsområdet Allerum, Kattarp, Röggle

Skolverket sände den 11 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i rektorsområdet Allerum, Kattarp och Röggle har bestått av undervisningsrådet Sonja Arnman och experten Åse Malmborg. Besök i rektorsområdet inleddes den 10 februari och avslutades den 12 februari 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Rektorsområdet Allerum, Kattarp, Röggle, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I rektorsområdet genomfördes formella intervjuer med rektorn, representanter för lärare, elever samt föräldrar vid de olika skolorna. Lektioner i företrädesvis årskurserna 2 och 6 besöktes. Under besöket fördes också kortare samtal med personal i fritidshem och förskolor.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit den attitydundersökning som Helsingborgs kommun nyligen genomfört, Kvalitetsmätning 2003.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Rektorsområdet har en gemensam vision: ”I Allerum/Kattarp/Rögle möter vi framtiden med Glädje och Trygghet, Kunskap och Möjligheter” och ledord på väg mot visionen är bl.a. att ”Vi ska träna att växa i ansvar och delaktighet”. Personalen vid Allerums och Rögle skola har också formulerat vad ansvar och inflytande innebär för dem i arbetet med eleverna.

Skolorna i Allerum och Rögle har i sina respektive arbetsplaner angett hur personalen inom skolan tolkar läroplanen utifrån bl.a. syn på lärande och därmed viktiga värden för verksamheten. Personalen vid Rögle skola skriver: ”Vi lever i ett samhälle där demokratiska värderingar ska råda. Detta är något som länge har ansetts självklart och odiskutabelt, men de senaste åren har skilda antidemokratiska händelser i vårt land visat att demokrati inte är något att ta för givet utan tvärtom, det krävs en ständig kunskapsförmedling i dessa frågor/.../ Genom att ständigt föra en dialog med barnen över de etiska och moraliska frågorna tror vi att de demokratiska värderingarna hålls aktuella. Detta kan t.ex. ske i klassrådsform”. Allerums skola anger att viktiga värden för verksamheten är bl.a. att moral och etik fortlöpande diskuteras i alla elevgrupper och att man ska aktivt arbeta med barnkonventionen.

Inom rektorsområdet pågår en diskussion mellan skola och hem huruvida barnen möter samma värderingar i skolan respektive hemmen. En gemensam uppfattning är att det vore utvecklande om barnen genom skolans försorg kunde få kontakt med andra kulturer och nationaliteter eftersom denna erfarenhet inte kan erhållas med rektorsområdets nuvarande elevsammansättning. Kattarps skola är den skola som inom rektorsområdet har det mest varierande upptagningsområdet och eftersom man just flyttat tillbaka till sin nyrenoverade skola passar man lämpligt på att skapa en ny plattform för värdegrundsarbetet. En enkät har besvarats av elever, föräldrar och personal. Man är överens om att punktinsatser enbart ger temporära resultat och att systemet är bärande i hemskolans verksamhet vilket innebär upp till och med årskurs 6. Då eleverna sedan byter skola för årskurserna 7-9 uppstår däremot ofta problem.

Personalen vid Rögle skola säger i intervju att eleverna säger ifrån om någon gjort något dumt. Skolan har gemensamma regler. Man kan prata om saker direkt och man har respekt för varandra.

Vid lektionsbesöken erfar inspektörsteamet att eleverna vid alla skolorna lyssnar intresserat på varandra. Barnen räcker upp handen och man arbetar koncentrerat. Det är lugnt i klassrummet och en god arbetsro råder. Föräldrarna vid Allerums skola uppger att skolan aktivt diskuterar könsroller. Vid besöket i Kattarps skola erfar inspektörsteamet att eleverna talar om "bättre" och "sämre" elever, beroende på vilka grupper eleverna går i och vid besök i den s.k. Lilla gruppen, där några elever i behov av särskilt stöd får sin undervisning några timmar varje vecka, är stämningen mellan eleverna mindre god.

Enligt Kvalitetsmätning 2003 anser >90 procent av såväl elever som föräldrar att skolorna i rektorsområdet utgör en trygg miljö. Resultatet ligger högre än medelvärdet i Helsingborgs kommun. Även i intervjuer med såväl föräldrar, elever som personal lyfter man generellt fram den lilla skolans möjligheter att kunna se varje individ och att det på så sätt finns en närhet mellan elev – vuxen. Skolorna kännetecknas av en nära kontakt med alla, barnen kan vända sig till alla vuxna och stämningen är lugn och trygg.

Kvalitetsmätning 2003 visar också om eleverna tycker det är roligt att gå i skolan. Allerum och Rögle har något lägre resultat 2003 än vid undersökningen som genomfördes 2001 och är även lägre än genomsnittet för staden. Däremot visar Kattarps skola här högre värden, eventuellt beroende av den nyrenoverade skolmiljön man kommit tillbaka till efter ett års temporär vistelse på annan skola.

På mätningens frågor om lärarna gör lektionerna intressanta och roliga och motiverar på ett bra sätt för skolarbetet, har Kattarp och Rögle högre värde än kommunens genomsnitt. När det gäller frågan om skolarbetet gör eleven nyfiken så man vill lära sig ännu mer, så ligger alla tre skolornas värden högre än kommungenomsnittet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den lilla skolans möjlighet att varje elev blir sedd och uppmärksammas gör att miljön i skolorna huvudsakligen är god och trygg. Eleverna visar ett gott resultat inom området normer och värden under den tid de vistas inom skolverksamheten. Personalen är medveten om att detta kan förändras i nya situationer och för även samtal med föräldrarna om detta. En ökad kontakt och utbyte med andra skolor med mer heterogen elevsammansättning kan ge eleverna stimulerande erfarenheter.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Alla grundskolor i Helsingborgs kommun deltar i Försöksverksamhet med utbildning utan nationell timplan i grundskolan och kommunens skolor arbetar i varierande grad med progressionsplaner, individuella utvecklingsplaner och portfolio. Mål ur bildningsnämndens Uppdrag 2003 för förskola, förskoleklass

och grundskola anger bl.a. att ”Den individuella utvecklingsplanen skall successivt överta funktionen som utgångspunkt för verksamhetsplaneringen”.

Inom rektorsområdet har man bestämt sig för att använda sig av den modell som benämns ”Östers IUP” (Individuell Utvecklings Plan) och arbetet med denna håller på att utvecklas under innevarande läsår. Det innebär bl.a. att man bryter ner kursplanemålen. Enligt rektorn ser man tydligt elevernas utvecklingsgång och arbetar efter en progressionsplan med trappsteg, moment och temaområden. Samtidigt använder man sig av portfolio för att öka elevernas medvetande om det egna lärandet och synliggöra elevernas resultat.

Vid skolbesöken möts inspektörsteamet av klassrum där stegmål och kriterier för olika ämnen finns uppsatta, framförallt är så fallet i de lägre årskurserna. Vid exempelvis Allerums skola planerar eleverna sin verksamhet bl.a. genom att de formulerar egna mål. I årskurserna 1-3 finns varje elevs aktuella målformulering anslagen på klassrumsväggarna. Eleverna har fyllt i frågorna ”Vad vill jag lära mig?” och ”Hur når jag mitt mål?” Mål i arbetsplanen är att alla barn arbetar med sin IUP i minst ett ämne. Alla barn arbetar mot egna uppsatta mål och alla barn har tid, minst en gång i veckan till reflektion över sitt skolarbete.

På frågan i Kvalitetsmätning 2003, ”Jag/mitt barn är med och utvärderar arbetet i skolan tillräckligt ofta”, ligger såväl elevernas som föräldrarnas svar inom rektorsområdet högre än kommunens genomsnittsvärde vilket även gäller elevernas svar på frågan ”Jag får nödvändiga kunskaper i skolan”.

Vid intervju med eleverna i Kattarps skola beskriver de IUP som att ”där står allt man ska kunna när man går ut sexan. Sen kryssar man i när man kan och sätter in det man är nöjd med i portfolion. Man har olika mål, exempelvis om man har dålig handstil ska man förbättra den”. Eleverna som inspektörsteamet intervjuar vid Röggle skola känner inte till vad IUP innebär, men berättar att man har arbetsscheman i matematik, svenska, so-ämnen och no-ämnen.

Resultatet på nationella ämnesprov för skolår 5 läsåret 2002/03 visar att vid Allerums skola nådde 5 procent ej målen i svenska och 10 procent i engelska. Vid Kattarps skola deltog ej 2 elever, alla övriga nådde målen. Vid Röggle skola var det 8 procent som ej nådde målen i matematik.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna vid skolorna uppnår ett gott resultat samt tränas i att sätta näraliggande mål för sina studier och utvärdera sitt lärande.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Rektorsområdet har en gemensam vision vari huvudorden är Glädje, Trygghet, Kunskap och Möjligheter. Beskrivningen av hur detta ska gestaltas, formuleras något olika mellan skolorna i arbetsplanerna. Gemensamt är också att skolorna arbetar med styrkort, trygghetsprogram och att arbetet kontinuerligt utvärderas genom den s.k. Skoltempen vilket innebär att eleverna, via en enkät omfattande tolv frågor, tillfrågas om trivsel, kompisar, arbete och eventuell mobbning. Svaren lämnas på en 6-gradig skala. I skolornas trygghetsprogram anges att personalen ska sträva efter att tillsammans med eleverna skapa en "vi-känsla" och att agera utifrån samma värdegrunder. Dagliga aktiviteter och förebyggande åtgärder varierar mellan skolorna. Exempelvis talar man vid Kattarps skola om trygghet genom att bli sedd och hörd, få ansvar, känna gemenskap och att ingen mobbning accepteras.

Bland prioriterade mål för läsåret 2003/04 finns för Kattarps skola att man, med utgångspunkt från värdegrundsenkäterna bland elever, föräldrar och personal, ska formulera en värdegrund som alla kan stå bakom samt påbörja arbetet med denna bland eleverna. Vid skolan arbetar man bl.a. i F- årskurs 1 med att eleverna turas om att ha olika ansvarsområden ex. sköta blommorna, hålla rent på borden, ordna böcker etc. Årskurs 1 städar skolgården varje måndag. Rastkompisarna från årskurs 6, som skall hjälpa de som har det svårt på rasten och med att årskurs 1 ska få nya kompisar, har enligt personalen nästan inget att göra. "Kompisrundor" innebär att man sitter i en ring i klassrummet och ordet går runt och var och en får säga om man varit dum mot någon, därefter om någon varit dum mot mig, varit snäll etc. I årskurs 2 har man "hemligkompis" då man drar en lapp med ett namn på en klasskamrat som man skall vara extra snäll mot under veckan. På fredagen samtalar man om hur det har upplevts.

Allerums och Röggle skolor har i sina arbetsplaner uttryckt "Viktiga värden i vår verksamhet".

Varje skola har en handlingsplan mot mobbning. Vid Röggle skola benämns den "Handlingsplan mot kränkande behandling och mobbning" och den innehåller också en vidare syn på vad mobbning kan innebära. Planerna tar endast upp elev-elev relationer. Mobbningsplanen skickas hem till alla nya elever på skolan.

Alla skolorna har också ett eget mobbningsteam, vid Kattarps skola kallas det antimobbningsteam, som träffas en gång i månaden. Vid mötet diskuteras bl.a. svar från enkäten Skoltempen. Vid behov ingriper mobbningsteamet för att utreda konflikter och ta hand om utsatta elever.

På fråga i Kvalitetsmätning 2003, "Skolan arbetar på ett bra sätt för att förhindra mobbning" håller 79 procent av eleverna vid Allerums skola, 100 procent vid Kattarps skola och 83 procent vid Röggle skola med om detta. Samtliga ligger högre än kommunens genomsnitt som var 64 procent.

Vid skolorna finns föräldraråd. Samverkan med föräldrar förekommer också genom föräldramöten och gemensamma aktiviteter såsom Skolans dag och olika temadagar. Föräldrarådet vid Allerums skola önskar mer delaktighet i organisationsförändringar. Sådana förändringar är ständigt aktuella för alla skolorna i rektorsområdet, dels på grund av det ojämna födelsetalet olika läsår, dels på grund av att strategiska skolval för elever i årskurs 6 gör prognoser osäkra. Förändringar utifrån förutsättningar i elev- och lokalantal kräver flexibilitet.

Samverkan mellan skolornas pedagogiska personal har härigenom också blivit allt vanligare och upplevs positivt av alla.

Föräldrarna vid Rögle skola är enligt Kvalitetsmätning 2003 mer nöjda med den information som de får från skolan och den kontakt de har med skolan än vad föräldrarna i Allerum är. Rögleföräldrarna anser sig också ha större möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och arbetssätt medan föräldrarna vid Allerums skola i större utsträckning anser sig vara med och utforma sitt barns IUP. Värden för Kattarp föreligger ej.

Vid Allerums och Kattarps skola finns klassråd och elevråd. Vid Rögle skola finns Matråd. Eleverna berättar vid intervjun att klassråd har man lite sporadiskt och när lärarna säger till. Personalen menar att klassråd förekommer vid behov. Elevråd förekommer ej.

Vid Kattarps skola anser lärarna att elevernas inflytande på undervisning i huvudsak utgörs av att lärarna lyssnar av elevernas intresse. Eleverna menar att i undervisningen är de "inte med och bestämmer så mycket precis". Vid temaarbete bestämmer läraren temat och eleverna väljer sedan fördjupningsområde inom temat. Personalen vid Rögle skola säger också att eleverna har litet inflytande på planeringen av undervisningen och eleverna anser att de "ibland får bestämma lite grand".

På frågorna till elever och föräldrar i Kvalitetsmätning 2003, "Jag/mitt barn får själv vara med och planera vad jag ska göra i skolan" och "Jag/mitt barn får vara med och påverka hur undervisningen ska gå till", har värden allmänt ökat för rektorsområdet i jämförelse med 2001 års resultat. Allerums och Kattarps värden ligger dessutom högre än kommunens genomsnitt, medan elever och föräldrar i Rögle skola har sämre värden på dessa frågor.

Svaren på frågorna "Jag/mitt barn är med och utformar min individuella studieplan" och "Sammanfattningsvis hur nöjd eller missnöjd är du med ditt inflytande i skolan?" visar också ett värde högre än kommunens genomsnitt, utom när det gäller föräldrarna vid Rögle skola som i mindre omfattning anser att så är fallet. Eleverna vid Kattarps skola har på samtliga dessa frågor redovisat störst tillfredsställelse med sitt inflytande.

Skolsköterska finns vid de olika skolorna ca en halv dag/vecka och träffas övrig tid per telefon. Skolläkaren har mottagning enligt överenskommelse med skolsköterskan.

Under läsåret 2002/03 hade Allerums skola som prioriterat mål Ökad rörelseglädje. Varje barn skulle få ett ökat antal motionstillfällen och ökad, märkbar förståelse för kostens betydelse för hälsan. Informationsmöte för föräldrar tog upp föräldrarnas betydelse för elevernas attityder till kost och rörelse. Utvärderingen gav vid handen att såväl elever som föräldrar tydligt märkt denna prioritering. Flertalet elever har ökat sin kondition enligt kvalitetsredovisningen. I arbetsplanen för läsåret 2003/04 finns som prioriterat område Matglädje och motionssug.

Även Rögle skola arbetade under läsåret 2002/03 med området Rörelse, vilket även hade uttryckts som ett önskemål från föräldrarna. Skolan ökade tillfällen

till rörelse och arbetade även med ett danstema där föräldrarna inbjöds till dansuppvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att man vid Allerums, Kattarps och Rögle skolor på ett bra sätt arbetar för att få en god miljö och för att förebygga kränkningar. Elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande kan förbättras vid Rögle skola. Vid Allerums skola arbetar man på ett mycket gott sätt med de övergripande hälsomålen.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Arbetslagsmöten förekommer vid de olika skolorna en gång/vecka. Varannan vecka har man pedagogiska diskussioner och en gång i månaden har man dessa diskussioner gemensamt inom rektorsområdet, vilket upplevs som positivt. Aktuella diskussionsämnen är portfolio, individuella utvecklingsplaner (IUP) och måldokumentation. Inom rektorsområdet håller IUP på att utvecklas under innevarande läsår och man har bestämt sig för den modell som kallas ”Östers IUP”. Man har brutit ner kursplanerna i trappstegslika progressionsplaner som visar vilka olika moment som eleverna ska behärska. Vid Kattarps skola har IUP reviderats och förbättrats tillsammans med förskolepersonalen. Exempel på kursplanemål finns uppsatta i klassrummen.

Timtal/klass sker enligt de tidigare beräkningar som fanns före försöksverksamhetens start. Lokalbokningar och ämnen som läses på andra skolor som språkval (alla skolorna), slöjd och hem - och konsumentkunskap (Rögle skola) styr schemat som är ganska likt traditionella scheman trots att skolorna läser ”utan nationell timplan”. Enligt personalen kan man genom friheten med timplanen träna basämnena mer.

Klass- och grupporganisationen varierar mellan olika läsår beroende på det varierande elevantalet i årskurserna. Detta förutsätter en stor flexibilitet och innebär också att man, trots indelning i olika arbetslag vid skolorna, i stor utsträckning arbetar med skolan som helhet.

Vid Allerums skola tolkas läroplanen bl.a. så att man vill presentera, stimulera och variera arbetssätten så barnens nyfikenhet väcks. Man arbetar montessorinspirerat med de yngre barnen och delvis tematiskt enligt Bifrostmetoden med de äldre eleverna. Det viktigaste anser man vara att eleverna övar sig i att tänka, värdera, experimentera, uttrycka tankar och idéer. Prioriterat område vid förskolan i Rögle har varit att arbeta med logiskt tänkande som grundförståelse för olika begrepp. I skolan har man fortsatt med praktisk matematik.

Alla skolorna har som mål att eleverna som slutar årskurs 2 ska vara goda läsare. Man använder mycket tid till läsning och lässtimulerande åtgärder, som exempelvis sagoprojekt där äldre elever läser eller berättar för yngre. KIWI läsmaterial används enligt personalen för att öka läsfrekvensen. Det innebär bl.a. vägledad läsning i mindre grupper anpassade efter elevernas förkunskaper där texten bearbetas. Bokbussen kommer till Rögle och Allerums skola varannan vecka. I Kattarp finns ett samarbete med kommunbiblioteket som är inrymt i skolan. Kattarps skola har också "Bokprat" regelbundet. Hela skolan samlas och en av lärarna tillsammans med bibliotekarien står för introduktionen av olika böcker vilket stimulerar läsintresset. Eleverna har tillsammans författat en bok som har tryckts upp, "Bland prinsessor, häxor och troll i Kattarp".

En plan för simundervisning finns. Årskurserna 1-2 simmar varje vecka under en termin. De elever som inte kan simma när de börjar årskurs 3 fortsätter. I klasserna 3-6 kontrolleras simkunnigheten och för de elever i årskurs 6 som inte klarar kraven för simkunnighet lämnas uppgift till mottagande skola. Nästan alla elever är simkunniga i årskurs 3.

För att tidigt uppmärksamma behov av stöd har rektorsområdet enats om en gemensam arbetsgång. Utifrån observationer, allmänna och individuella diagnoser, ställda mot skolans utvecklingsplaner, synliggörs behov av särskilt stöd. Arbetslaget söker och provar olika lösningar i samverkan med föräldrar. Ett elevvårdsteam träffas en gång i månaden. Tillgång till psykolog finns genom kommunens centrala resursteam. Åtgärdsprogram upprättas vari såväl svårigheter som starka sidor belyses, mål och delmål för arbetet samt åtgärder där ansvarsfördelning mellan förskola – skola – hem beskrivs. Uppföljningsdatum anges.

Antalet barn med behov av extra stöd är störst i Kattarps skola. Där finns också en liten undervisningsgrupp som får tre timmars särskild undervisning tre dagar i veckan. Eleverna har sin klasstillhörighet i årskurs 5-6. Vid inspektionsbesöket fann inte inspektörsteamet den arbetsro som individualiserat arbete i liten grupp förväntas ge. Eleverna gav ett uttråkadt intryck och arbetsaktiviteten var låg.

Inom rektorsområdet finns ett antal elever med riktade resurser, de flesta vid Kattarps skola, och samtliga har ett funktionshinder. Till Allerums skola kommer personal från särskolan några timmar/vecka för handledning av personal samt undervisning av individintegrerad särskolelev. Arbetsmiljöverkets inspektion kräver vid Allerums skola åtgärder i form av att "bakgrundsbuller och efterklangstider blir sådana att hörselskadade elever på skolan kan tillgodogöra sig undervisningen utan problem".

I Allerum finns en samverkansgrupp med representanter från skola, förskola och enskild förskola. Gruppen planerar för att tidig kontakt tas med blivande 6-åringars föräldrar. Föräldramöte hålls i februari då personal från de olika verksamheterna deltar. Målet är att skapa bra övergång mellan förskola – förskoleklass och förskola – fritidsverksamhet. Skola och förskola har även startat en gemensam utvecklingsgrupp.

Flertalet elever inom rektorsområdet väljer närområdesskolan Norrlyckeskolan som årskurs 7-9-skola men vid Rögle skola är skolor i Ängelholms kommun ett vanligt alternativ bl.a. på grund av tradition och geografisk närhet. Överläm-

nandekonferenser förekommer. Ett antal strategiska val inför årskurs 6 till andra skolor inom kommunen förekommer också för att plats ska kunna garanteras på skolan i årskurserna 7-9.

Enligt Kvalitetsmätning 2003 anser föräldrarna att utvecklingssamtalen fungerar bra.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolorna övergripande har en god pedagogisk verksamhet. Verksamheten med ”skola utan timplan” och arbetet med elevernas IUP kan utvecklas och de för rektorsområdet påbörjade gemensamma pedagogiska diskussionerna, kan här vara ett bra forum. Den fokusering på basämnena som förekommer bör vidgas till att omfatta alla ämnen. Alla skolorna arbetar intensivt med läsinläring och vid Allerums skola har de tidigare årskurserna en mycket god undervisningssituation. Vid Kattarps skola lyfter man på ett föredömligt sätt in skönlitteraturen i undervisningen. Undervisningssituationen i den så kallade ”lilla gruppen” vid Kattarps skola bör förbättras.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Skolverksamheten i Helsingborgs kommun är under bildningsnämnden uppdalad i områden med varsin områdeschef. Rektorsområdet ingår i område Nord och rektorn träffar områdeschef och övriga rektorer inom området varje vecka för att diskutera gemensamma angelägenheter.

Rektorn har tidigare arbetat som biträdande rektor vid annat rektorsområde inom Helsingborgs kommun och hon har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Tidigare fanns det två skolledare inom rektorsområdet, men under de 3,5 år som rektorn arbetat här har hon varit ensam chef. Nu diskuteras att inrätta en tjänst som biträdande rektor. Expeditionen är placerad i Kattarp men rektorn besöker skolorna i Allerum och Röggle varje vecka och är väl förtrogen med det dagliga arbetet. Rektorn är känd av eleverna och själv känner hon de flesta eleverna vid namn.

Rektorns mål är att ytterligare närma verksamheterna till varandra och vill gärna utöva ledarskapet i team. Hon vill betona det pedagogiska ledarskapet och bryter medvetet den kontinuerliga skolverksamheten för temaveckor med olika innehåll för att lätta upp den fokusering på basämnesträning inom svenska, matematik och engelska som lätt uppstår. Personalen uttalar sig positivt om rektorns pedagogiska engagemang men uttrycker också oro för rektorns arbetsbörda.

Inom rektorsområdet finns en ledningsgrupp som träffas varannan vecka. Den består av rektorn samt representanter från varje förskola och skola. Varje skola har sin egen utvecklingsgrupp som träffas varannan vecka. Utvecklingsgruppen planerar varannan vecka, under ledning av rektorn, skolans utveckling. Här planeras arbetsenhetskonferenser, pedagogiska samtal, kvällskonferenser, fortbildning, studiedagar och nya pedagogiska grepp.

Varje skola har sin egen arbetsplan men en gemensam struktur finns inom rektorsområdet. Personalen vid Allerums skola har reviderat den lokala arbetsplanen och utarbetat ett s.k. styrkort. Styrkortet har tydliggjort gemensamma mål mot visionen.

Bildningsnämnden har lämnat ”Anvisningar för kvalitetsredovisning för skolan 2003”, där det också anges att respektive områdeschef skriver en för området samlad bedömning där avsnitten Resultat och måluppfyllelse samt Analys och slutsatser ingår. Kommunen ger också återkoppling på kvalitetsredovisningarna vilket enligt rektorn har gjort att personalens medvetenhet om den egna verksamheten ökats. Vid intervju med personalen vid Rögle skola framkommer att kvalitetsarbetet har ökat men man anser att här finns ett behov av att hitta bättre former för regelbundna avstämningar mot målen där olika områden är praktiskt fördelade inom arbetslaget. Vid Allerums skola har man fördelat ansvaret för uppföljning av målen vilket har inneburit att alla på skolan har blivit ägare av ett område och därmed naturligt delaktiga.

De olika skolornas kvalitetsredovisningar skrivs under av rektorn samt en av arbetslagsledarna. Kommunens anvisningar för rubriker i kvalitetsredovisningen anger att redovisningen ska avslutas med Analys och slutsatser. Denna rubrik-anvisning gör att det inte alltid klart framgår vilka åtgärder som man avser vidta då måluppfyllelsen ej är tillfredsställande. Så är fallet med kvalitetsredovisningen för Allerums skola. Kattarps och Rögle skola har däremot i sina redovisningar lagt till underrubrikerna Prioriterade mål 2003/04 respektive Förbättringsområden och har därmed angett åtgärder vilket Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet föreskriver.

Vid intervju med föräldrar från de olika skolorna framkommer att de känner till såväl sin skolas arbetsplan som den årliga kvalitetsredovisningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorn utövar en mycket god ledning av de geografiskt spridda skolorna inom rektorsområdet. Det kontinuerliga kvalitetsarbetet kan utvecklas, särskilt vid Rögle skola. Kvalitetsredovisningen vid Allerums skola innehåller inte angivelse av vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts, vilket skall beaktas.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Eftersom skolorna arbetar ”utan nationell timplan” finns inte särskild tid för ”elevens val” angiven på schemat. Elevernas möjlighet att fördjupa och bredda sina kunskaper inom valda ämnen förutsätts ske inom den reguljära verksamheten och genom den individuella utvecklingsplanen. Enligt rektorn ingår elevens val i de temaveckor som anordnas under läsåret. Vid intervju med personalen nämns att det är personalen som bestämmer temat och att eleverna får välja arbetsuppgifter inom detta tema. Eleverna vid Kattarps skola uppger att de även får välja mellan olika arbetsuppgifter inom ämnet svenska. Inspektörsteamet bedömer att detta arbetssätt inte till fullo motsvarar intentionerna bakom elevens val.

Undervisningen i moderna språk är förlagd till Norrlyckeskolan dit eleverna bussas. För de elever som ej har något modernt språk som språkval finns något som kallas ”språkmix” som består av undervisning i svenska och/eller engelska och denna undervisning är förlagd till hemskolan.

Eleverna vid Röggle skola har undervisning i hem- och konsumentkunskap i samarbete med husmor och fritidshemmet och Allerums skola har skapat ett tema benämnt ”Matglädje och motionssug” som de kombinerar med sitt arbete med ökad rörelse. I Kattarps skola samarbetar man med fritidshemmet som nu efter renoveringen har fått nya lokaler med kök.

För slöjdundervisning bussas eleverna vid Röggle skola till Kattarp.

Skolorna har ytterst få elever med annan kulturell baggrund. I förskoleklassen finns en elev med språkproblematik och man ger där medveten språkinläring samt ger utökad tid på fritidshemmet.

Tillgång till utbildning för funktionshindrade elever är god.

Informationen till eleverna om utbildningens innehåll ges genom de målbeskrivningar som ingår i arbetet med individuella utvecklingsplaner. Information till föräldrar om skolans verksamhet och utbildningens innehåll sker genom föräldraråd, föräldramöten samt olika informationsblad och veckobrev

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorsområdet ger en god tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning. Elevens val bedrivs

däremot inte tillfullo enligt de intentioner som finns och utgör därmed ett förbättringsområde.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid Röggle skola har en lärare 1-7 ma/no med tillval idrott all idrottsundervisning och en mellanstadielärare undervisar i årskurs 1-2 på grund av att tidigare lärare flyttat. För att komma in i arbetet arbetade läraren en tid parallellt med avflyttande lärare och hon har även fått riktad kompetensutveckling genom Ordverkstaden i Helsingborgs kommun. I övrigt har pedagogerna utbildning för den undervisning som de bedriver.

Vid Kattarps skola bedrivs undervisningen för en liten grupp elever i behov av särskilt stöd av en förskollärare/dramapedagog med montessoriutbildning. Läraren genomgår särskild lärarutbildning (SÄL).

I Kvalitetsmätning 2003 anger eleverna att lärarna på deras skolor är kompetenta, kunniga och engagerade i högre utsträckning än vad kommunens genomsnitt anger. Föräldrarnas svar på samma frågor ligger i paritet med kommunens svar utom vid Röggle skola där föräldrarna är mer nöjda med lärarna.

Personalens kompetensutveckling har varit kopplad till de prioriterade målen. Nu fokuseras arbetet med Skola utan timplan och Individuella utvecklingsplaner. Man har tagit del av och lyssnat på presentationer av andra skolors arbete med IUP. En viss samverkan med Norrlyckeskolan (årskurs 7-9) sker för att se elevernas utveckling i ett 1-16-årsperspektiv och en studiedag med föreläsning av en ungdomsforskare har anordnats. Vid Allerums skola har lärarna under två dagar fått fortbildning i målskrivande. Även fortbildning om lärstilar har ägt rum och pedagogerna har tillverkat material för att tillfredsställa elevernas olika lärstilar. Rektorn deltog i den av kommunen anordnade studieresan till Nya Zeeland.

En lärare går en utbildning i aktionslärande på mastersnivå vilken anordnas av kommunen i samverkan med universitetet i Tromsø.

Tillgången till läromedel och datorer är god medan utrustningen för undervisning i naturorienterande ämnen är mindre god.

Lokalerna i Kattarps skola är nyrenoverade och av hög kvalitet. Vid Röggle skola sker undervisning i hem – och konsumentkunskap i skolans kök där eleverna har jour-verksamhet samt i förskolans kök där eleverna bl.a. tvättar handdukar åt förskolan. För undervisning i slöjd bussas eleverna vid Röggle skola till Kattarps skola. Allerums skola är gammal, sliten och i stort behov av renovering och i samband med Arbetsmiljöverkets inspektion pågår diskussioner om detta. Samtidigt inger skolan en atmosfär av kreativitet och harmoni, särskilt för de lägre åldrarna.

Skolorna tilldelas ekonomiska medel som arbetslagen ansvarar för. Under läsåret 2003/04 tilldelas skolorna på så sätt:

- 500 kr/förskolebarn 1-5 år och förskoleklassbarn,
- 200 kr/fritidshemsbarn
- 800 kr/skolbarn
- 200 kr/skolbarn för slöjdmaterial

I detta ingår skolböcker och övrigt läromedel, undervisningsmaterial, lekmaterial, förbrukningsmaterial inkl. kopieringspapper, kontorsmaterial, bibliotek/media/AV-material, tidningar/facklitteratur, entréavgifter, kulturarrangemang samt utbildning som arbetslaget själva beslutar om.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att lärarna inom rektorsområdet har utbildning för den verksamhet som de i huvudsak bedriver. Lokalerna vid Allerums skola är i starkt behov av upprustning. Material för undervisning i de naturorienterande ämnena bör kompletteras.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i rektorsområdet Allerum, Kattarp, Rögle övergripande är av god kvalitet. Rektorn utövar en mycket god ledning av de geografiskt spridda skolorna inom rektorsområdet. Vid Allerums skola arbetar man på ett mycket gott sätt med de övergripande hälsomålen. Vid Kattarps skola lyfter man på ett föredömligt sätt in skönlitteraturen i undervisningen.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande kan förbättras vid Rögle skola,
- undervisningssituationen i den så kallade "lilla gruppen" vid Kattarps skola bör förbättras,
- det kontinuerliga kvalitetsarbetet kan utvecklas, särskilt vid Rögle skola,
- elevens val bedrivs inte tillfullo enligt de bestämmelser som finns i grundskoleförordningen samt
- material för undervisning i de naturorienterande ämnena bör kompletteras.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Kvalitetsredovisningen vid Allerums skola innehåller inte angivelse av vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts, vilket skall beaktas (1 § förordning om kvalitetsredovisning).

Datum	Ort
2004-10-08	Lund

Sonja Arnman
Åse Malmberg